

Posudek vedoucí na diplomovou práci Terezy Deákové
Zeměloďka jako síťovina materiálního toku: Etnografie výstavby
soběstačného domu

Katedra obecné antropologie FHS UK

Předložená diplomová práce vychází z etnografického výzkumu výstavby alternativního ekologického domu – „zeměloď“ na pražském Andělu. Teoreticky je práce zakotvena v latourvské teorii sítí aktérů a ekologické antropologii Tima Ingolda. Ty autorce pomáhají promýšlet zeměloď a její různorodý kolektiv jako žijící organismus a vedle zúčastněných lidí věnovat pozornost také věcem, rostlinám, věcem a technologiím, které výstavbu spoluvytvářejí a s nimiž se lidské těsně propojuje. Diplomová práce je rozdělena do pěti kapitol včetně úvodu a závěru, které představují teoretické a metodologické zakotvení, koncept zeměloďi a alternativní architektury M. Reynoldse, z něhož pražská zeměloď vychází, a poté etnografii výstavby a jejích obtíží a peripetií.

Autorka usiluje o ambiciózní kombinaci Latoura, Ingolda a v případě některých dílčích argumentů i dalších autorů a autorek (především Seyfang), nicméně tuto kombinaci nemá vždy plně pod kontrolou. V případě Latoura a Ingolda se alespoň snaží o explicitní diskuzi podobností a rozdílů v těchto přístupech; v případě Seyfang, jejíž práce je (implicitně) zakotvena ve výrazně odlišné sociální ontologii, pokus o takovou diskuzi v podstatě chybí. V práci se pak na některých místech objevují stabilizované kategorie např. „společenského a politického systému“ či „společenských pravidel a hodnot“, které mají určovat jednání spotřebitelů a dalších aktérů. Z hlediska procesuálního a vztahového přístupu Latoura a Ingolda jsou ale taková vysvětlení těžko obhajitelná. Jakkoli na diplomové práci oceňuji snahu vyrovnat se s různorodou literaturou a využít ji v analýze, práci zároveň chybí teoretická důslednost a pečlivost.

Autorka se přímo a tělesně zapojila do výstavby zeměloďi, což přineslo ta nejzajímavější data. Vzhledem k řadě témat rozvíjených v práci, které se týkají lokalizace a proměny projektu v konkrétním místě a čase ale podle mě chybí větší různorodost dat a perspektiv (sousedí, úředníci, zainteresovaná veřejnost). Většinu toho, co se dozvídáme o peripetiích výstavby, vychází z pohledu samotných stavitelů nebo širšího kolektivu zeměloďi. V předložené diplomové práci je cítit angažovanost a blízkost antropoložky projektu, její identifikace s jeho myšlenkou a kolektivem. Domnívám se, že práci by prospěla *dynamika blízkosti a odstupu*, resp. přechodů mezi perspektivami, které by mohly v konečném efektu být užitečné i pro samotné stavitele zeměloďe, kteří by měli šanci dozvědět se tak o sobě a svém projektu něco radikálně nového (byť ne nutně pozitivního).

Jazyková a stylistická stránka textu by mohla být dotaženější – např. by bylo žádoucí, aby kapitoly začínaly vždy na nové stránce, výjimkou nejsou chyby se shodě podnětu s přísudkem (kupř. str. 67).

Předložené dílo splňuje nároky kladené na diplomovou práci na Katedře obecné antropologie. **Práci doporučuji k obhajobě a** - s přihlédnutím k míře náročnosti terénního výzkumu i k průběhu psaní diplomové práce, jež vyžadovala poměrně intenzivní podporu ze strany vedoucí - **navrhuji hodnotit ji v případě přesvědčivé obhajoby velmi dobře**. V rámci obhajoby navrhuji zaměřit se především na otázku konceptuální soudržnosti a návaznosti jednotlivých využitých přístupů a korpusů literatury.

V Praze, 8. 2. 2016

Tereza Stöckelová